

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет економічних наук
Кафедра обліку і аудиту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Юрій КОТЛЯР.

"29" серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА»

076 «Підприємництво та торгівля»
для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти PhD

Розробник

Юрій ВЕЛИКИЙ

Завідувач кафедри розробника
Т.в.о. завідувач кафедри
спеціальності

Юрій ВЕЛИКИЙ

Людмила ЄВЧУК

Гарант освітньої програми спеціальності

Людмила ЄВЧУК

Декан факультету економічних наук

Світлана БЕЛІНСЬКА

Начальник НМВ

Сергій ШКІРЧАК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Сучасні тенденції розвитку підприємництва	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля	
Освітня програма	Підприємництво та торгівля	
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	2	
Навчальний рік	2024-2025 н. р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	
	3	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття – годин самостійної роботи аспірантів	Денна форма	Заочна форма
	20	
	20	
	80	
Відсоток аудиторного навантаження	33 %	
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	іспит	

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни полягає у формуванні здатності у аспірантів розв'язувати складні спеціалізовані й практичні проблеми щодо розвитку підприємництва на основі аналізу факторів середовища та використання результатів дослідження для обґрунтування управлінських рішень щодо формування адекватних моделей взаємодії суспільства і економіки.

Головним завданням вивчення навчальної дисципліни є: ознайомлення з основами управління в умовах змін в діловому середовищі бізнесу, загальною концепцією сталого розвитку, її соціально-економічної спрямованості, а також з основами формування і вдосконалення як системи, так і механізму управління організаційним розвитком; засвоєння основ організації та управління розвитком підприємництва різних форм власності та організаційно-правових форм; придбання теоретичних знань й практичних навичок щодо обґрунтування напрямків розвитку та розробки відповідних управлінських рішень на усіх рівнях; застосування на практиці теоретичних, методичних та організаційних підходів щодо розвитку підприємництва через комплексне та раціональне використання різних методів впливу в залежності від специфіки обраного напрямку розвитку та стадії життєвого циклу організації; обґрунтування економічної ефективності визначеного напрямку розвитку; підготовка аспірантів до самостійного вміння вибору, обґрунтування та прийняття рішень щодо управління розвитком підприємництва.

Передумови вивчення дисципліни. Вивчення курсу базується на відповідному рівні загальних знань, отриманих під час засвоєння здобувачами фундаментальних та спеціальних дисциплін, що були вивчені протягом навчання за першим, (другим) рівнем підготовки спеціальності 076 Підприємництва та торгівля».

Очікувані результати навчання: поглиблення знань аспірантів в галузі існуючих основних операцій, критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах; ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення; проектувати ефективні системи управління організаціями; планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

В результаті вивчення дисципліни аспірант *має знати:*

- основні теорії, принципи і методи аналізу та оцінювання процесів розвитку організації;
- складові процесу розвитку підприємництва та ієрархію форм реалізації організаційного розвитку;
- технологічні і економічні інтереси усіх учасників, що утворюють єдиний ланцюг матеріального руху, з метою досягнення загальносистемних цілей розвитку;
- методологічні засади проектування ефективних організаційних структур

управління та організації забезпечення розвитку підприємницьких структур;

- основні підходи до моделювання розвитку підприємництва з урахуванням особливостей функціонування підприємств і організацій.

має вміти:

- організовувати процес управління розвитком підприємства та розробляти його раціональні форми з урахуванням підприємництва;
- визначати альтернативи розвитку підприємств та забезпечувати на стадії планування високий рівень збалансованості її складових елементів;
- визначати напрями розвитку підприємництва з урахуванням факторів середовища, в якому воно функціонує;
- підтримання його у стані динамічного розвитку й адаптації;
- розраховувати потреби в усіх видах ресурсів для досягнення цілей розвитку підприємств і організацій.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва та торгівлі, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької та торговельної діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких та торговельних структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

Результати навчання

РН03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні, економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційно-комунікативні технології, прилади та обладнання.

РН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні

моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємництва та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва та торгівлі, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

РН09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва та торгівлі та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики.

РН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва та торгівлі з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостій наробота	Загальн ий обсяг
Тема 1	Сучасне підприємництво та його сутнісна характеристика	2	2	8	12
Тема 2	Підприємницьке середовище	2	2	8	12
Тема 3	Підприємницька ідея	2	2	8	12
Тема 4	Тіньова економічна діяльність	2	2	8	12
Тема 5	Інституція сталого розвитку та їх вплив на розвиток підприємництва	2	2	8	12
Тема 6	Стратегічний стан та забезпечення економічної безпеки підприємництва	2	2	8	12
Тема 7	Стартапи як форма підприємницької діяльності	2	2	8	12
Тема 8	Моделі розвитку підприємництва	2	2	8	12
Тема 9	Нематеріальні ресурси підприємництва	2	2	8	12
Тема 10	Шаблони бізнес - моделей	2	2	8	12
Всього за курсом:		20	20	80	120

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Сучасне підприємництво та його сутнісна характеристика 1. Стан підприємництва в Україні. 2. Сучасне підприємництво в світі.
2	Тема 2. Підприємницьке середовище 1. Підприємницьке середовище, його сутність і основні параметри. 2. Передумови активізації підприємництва на сучасному стані.
3	Тема 3. Підприємницька ідея 1. Підприємницька ідея, її джерела. 2. Підприємницька ідея та методи пошуку.
4	Тема 4. Тіньова економічна діяльність 1. Методи аналізу тіньової економічної діяльності суб'єктів підприємництва. 2. Напрямки легалізації тіньової підприємницької діяльності.
5	Тема 5. Інституція сталого розвитку та їх вплив на розвиток підприємництва 1. Вплив інституцій макrorівня на розвиток підприємництва в Україні 2. Інституції мезорівня і їх вплив на підприємництво. 3. Вплив інституцій мікорівня на розвиток підприємництва.
6	Тема 6. Стратегічний стан та забезпечення економічної безпеки підприємництва 1. Захисний підхід в забезпеченні безпеки підприємництва. 2. Ресурсний підхід в забезпеченні безпеки підприємництва.
7	Тема 7. Стартапи як форма підприємницької діяльності 1. Поняття та значення стартапів. 2. Становлення стартапів в Україні. 3. Зарубіжний досвід розвитку стартапів.
8	Тема 8. Моделі розвитку підприємництва 1. Класичний спосіб підприємництва. 2. Франчайзинг і його переваги в організації бізнесу. 3. Недоліки франчайзингу. 4. Участь у мережевому бізнесу. 5. Фріланс і його можливості.
9	Тема 9. Нематеріальні ресурси підприємництва 1. Фундаментальні постулати бізнесу. 2. Еволюційний розвиток підприємництва. 3. Революційний розвиток підприємництва.
10	Тема 10. Шаблони бізнес - моделей 1. Шаблон «Розділення бізнес-моделей». 2. Шаблон «Довгий хвіст». 3. Шаблон «Багатосторонні платформи».

	4. Шаблон «Безкоштовно». 5. Відкриті бізнес моделі.
--	---

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, підгрупових) занять

№	План семінарського заняття
1	Тема 1. Сучасне підприємництво та його сутнісна характеристика Дискусії та обговорення. 1) Стан підприємництва в Україні. 2) Сучасне підприємництво в світі. Практичні завдання. Ситуаційне завдання.
2	Тема 2. Підприємницьке середовище Дискусії та обговорення. 1) Підприємницьке середовище, його сутність і основні параметри. 2) Передумови активізації підприємництва на сучасному стані. Практичні завдання.
3	Тема 3. Підприємницька ідея Дискусії та обговорення. 1) Підприємницьке ідея, її джерела. 2) Підприємницьке ідея та методи пошуку. Практичні завдання.
4	Тема 4. Тіньова економічна діяльність Дискусії та обговорення. 1) Методи аналізу тіньової економічної діяльності суб'єктів підприємництва. 2) Напрямки легалізації тіньової підприємницької діяльності. Практичні завдання. Ситуаційне завдання.
5	Тема 5. Інституція сталого розвитку та їх вплив на розвиток підприємництва Дискусії та обговорення. 1) Вплив інституцій макrorівня на розвиток підприємництва в Україні 2) Інституції мезорівня і їх вплив на підприємництво. 3) Вплив інституцій мікорівня на розвиток підприємництва. Практичні завдання. Ситуаційне завдання.
6	Тема 6. Стратегічний стан та забезпечення економічної безпеки підприємництва Дискусії та обговорення. 1) Захисний підхід в забезпеченні безпеки підприємництва. 2) Ресурсний підхід в забезпеченні безпеки підприємництва. Практичні завдання.

7	Тема 7. Стартапи як форма підприємницької діяльності Дискусії та обговорення. 1) Поняття та значення стартапів. 2) Становлення стартапів в Україні. 3) Зарубіжний досвід розвитку стартапів. Практичні завдання. Ситуаційне завдання.
8	Тема 8. Моделі розвитку підприємництва Дискусії та обговорення. 1) Класичний спосіб підприємництва. 2) Франчайзинг і його переваги в організації бізнесу. 3) Недоліки франчайзингу. 4) Участь у мережевому бізнесу. 5) Фріланс і його можливості. Практичні завдання. Ситуаційне завдання.
9	Тема 9. Нематеріальні ресурси підприємництва Дискусії та обговорення. 1) Фундаментальні постулати бізнесу. 2) Еволюційний розвиток підприємництва. 3) Револьюційний розвиток підприємництва. Практичні завдання. Ситуаційне завдання.
10	Тема 10. Шаблони бізнес – моделей Дискусії та обговорення. 1) Шаблон «Розділення бізнес-моделей». 2) Шаблон «Довгій хвіст». 3) Шаблон «Багатосторонні платформи». 4) Шаблон «Безкоштовно». 5) Відкриті бізнес моделі. Практичні завдання. Ситуаційне завдання.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Картою самостійної роботи дисципліни на денній формі навчання передбачено 80 години на самостійну роботу, зокрема 50 годин на підготовку до семінарських занять, 20 годин на підготовку питань для самостійного опрацювання, 10 годин на підготовку до виконання 1 контрольної роботи.

Крім того передбачено підготовку питань для самостійного опрацювання, які аспірант вивчає і конспектує.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Сутність і значення підприємництва для розвитку економіки України.
2. Підприємницьке середовище.
3. Тіньова економічна діяльність.
4. Інституції сталого розвитку.
5. Забезпечення економічної безпеки підприємництва.

6. Стартапи як форма підприємницької діяльності.
7. Моделі розвитку підприємництва в Україні.
8. Нематеріальні ресурси підприємництва.
9. Еволюційний розвиток підприємництва.
10. Революційний розвиток підприємництва.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

Матеріально-технічне забезпечення: проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер); Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi; OS: Windows, Android, iOS; Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge; Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet; Система електронного навчання Moodle 3.9

В цілому, для більш якісного викладання лекційного матеріалу та зручного проведення семінарських занять аудиторії мають бути забезпечені мультимедійним обладнанням, для передачі різних форм інформації (текстової, графічної, аудіо- і відеоформ).

5. Підсумковий контроль

Перелік питань до іспиту:

1. Підприємництво як сучасна форма господарювання.
2. Сучасне підприємництво в світі.
3. Роль і значення підприємництва в економіці України.
4. Підприємницьке середовище, його сутність і основні параметри.
5. Передмови активізації підприємництва на сучасному етапі.
6. Підприємницька ідея, її джерела.
7. Підприємницька ідея та методи пошуку.
8. Тіньова економічна діяльність
9. Методи аналізу тіньової економічної діяльності суб'єктів підприємництва.
10. Напрями легалізації тіньової економічної діяльності.
11. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в Україні.
12. Одноосібне володіння в умовах України.
13. Корпорація в Україні.
14. Партнерство в Україні.
15. Стан та перспективи малого підприємництва в Україні та за кордоном.
16. Інституції сталого розвитку та їх вплив на розвиток підприємництва.
17. Вплив інституцій макrorівня на розвиток підприємництва в Україні.
18. Інституції мезорівня і їх вплив на підприємництво.
19. Вплив інституцій мікрорівня на розвиток підприємництва.
20. Сучасний стан та забезпечення економічної безпеки підприємництва.
21. Захисний підхід забезпечення безпеки підприємництва.

22. Ресурсний підхід в забезпеченні безпеки підприємництва.
23. Стартапи як форма підприємницької діяльності.
24. Поняття та значення стартапів.
25. Становлення стартапів в Україні.
26. Зарубіжний досвід розвитку стартапів.
27. Моделі створення і розвитку власної справи в Україні.
28. Франчайзинг і його переваги в організації бізнесу.
29. Недоліки франчайзингу.
30. Участь у мережевому бізнесі.
31. Переваги фрілансу.
32. Недоліки фрілансу.
33. Нематеріальні ресурси підприємництва.
34. Фундаментальні постулати бізнесу.
35. Еволюційний розвиток підприємництва.
36. Революційний розвиток підприємництва.
37. Складові процесу розвитку підприємництва.
38. Які види підприємницької діяльності заборонені в Україні.

Приклад екзаменаційного білету

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Спеціальність: 076 Підприємництво та торгівля

Семестр III

Навчальна дисципліна **Сучасні тенденції розвитку підприємництва**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

1. Тіньова економічна діяльність
2. Вплив інституцій мікрорівня на розвиток підприємництва.

Затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту. Протокол № ____ від _____
2024 р.

Завідувач кафедри

Обліку і аудиту

Великий Ю.В.

Екзаменатор

Великий Ю.В.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Вид робіт	Максимальна кількість балів
1. Підготовка до 10 семінарських занять за лекційним матеріалом прийняття участі у дискусіях та обговореннях на семінарських заняттях (10 семінарських занять * 2 бал)	20
2. Розв'язання практичних та вирішення ситуаційних завдань на семінарських заняттях (10 семінарських занять * 2 бал)	20
3. Підготовка питань для самостійного опрацювання (5 питань * 4 бали)	20
Екзамен	40
у тому числі:	
1-е питання екзаменаційного білету	20
2-е питання екзаменаційного білету	20
Разом	100

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень аспірантів є знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Оцінювання роботи аспірантів протягом семестру здійснюється відповідно до «Положення про систему рейтингової оцінки ЧНУ імені Петра Могили» під час проведення заходів поточного та підсумкового контролю за рівнем засвоєння ними знань з дисципліни, що викладається. Механізми поточного і підсумкового контролю працюють у напрямках створення необхідної мотивації:

- поточний контроль створює мотив до постійної систематичної самостійної творчої праці,
- вихідний контроль створює стимули до отримання знань, формує відповідальність за кінцевий результат.

Поточний контроль знань аспірантів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на практичних заняттях та самостійну роботу.

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль. Перевірка та оцінювання знань аспірантів проводиться у таких формах:

1. Оцінювання знань аспіранта під час семінарських занять.
2. Підготовка питань для самостійного опрацювання.
3. Проведення поточного контролю.
4. Проведення іспиту.

Оцінювання знань аспірантів під час семінарських, практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- а) систематичність, активність та результативність роботи протягом семестру над вивченням програмного матеріалу навчальної дисципліни; відвідування

занять;

б) рівень підготовки до семінарських занять;

в) володіння знань предметної області при проведенні відповідних розрахунків.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Оцінювання знань аспіранта під час семінарських занять

Аспірант здійснює підготовку до семінарських занять за лекційним матеріалом, виконує завдання на семінарських заняттях. Кожне семінарське заняття оцінюється у 2 бали.

Поточний контроль знань аспірантів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях та самостійну роботу.

Критерії поточної оцінки знань аспірантів

Критерії оцінки питань для самостійного опрацювання	
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.
3	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
2	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
1	Слабо володіє навчальним матеріалом частково викладає його зміст, без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінки	
Підготовка до 10 семінарських занять за лекційним матеріалом прийняття участі у дискусіях та обговореннях на семінарських заняттях	
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та

	практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Розв'язання практичних та вирішення ситуаційних завдань на семінарських заняттях	
2	Розв'язав практичні та вирішив ситуаційні завдання в аудиторії
0	Не розв'язав задачі практичні та вирішив ситуаційні завдання в аудиторії

Розв'язання практичних та вирішення ситуаційних завдань на семінарських заняттях	
2	Розв'язав практичні та вирішив ситуаційні завдання в аудиторії
0	Не розв'язав задачі практичні та вирішив ситуаційні завдання в аудиторії

Проведення підсумкового контролю знань. Результатом вивчення дисципліни виступає екзамен. Умовою допуску до підсумкового контролю знань є позитивні оцінки з поточного контролю знань, Контроль знань аспірантів здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальну кількість балів, яку може отримати аспірант протягом семестру становить 60 балів. На екзамен відповідно відводиться максимальна кількість балів – 40 балів.

11-20	Здобувач отримує, якщо він засвоїв основні поняття і категорії; вільно оперує необхідним науковим матеріалом; може самостійно аналізувати фактичний та науковий матеріал і робити узагальнення; може проаналізувати теорії, погляди, факти, що відображені в літературі; вільно володіє матеріалами; дає обґрунтовані відповіді на всі питання.
0-10	Здобувач отримує, якщо він засвоїв поняття і категорії нечітко, не послідовно; відчувається недолік знання наукового і фактичного матеріалу; може переказати учбовий матеріал з елементами практичного аналізу; відповіді на запитання дає не повні, допускає вагомі помилки.

Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні

1. Баюра Д., Вергелес В. Сучасні тенденції та перспективи розвитку бізнесу шляхом злиття та поглинання у воєнний та повоєнний періоди в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2023. № 1(222). DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2023/222-1/3>
2. Діденко А.В., Кравець О.В. Тенденції розвитку малого підприємництва в Україні. *Підприємництво та інновації*. 2023. № 27. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/27.6>
3. Коробка С. В. Тенденції розвитку жіночого підприємництва: нові горизонти та можливості. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 11. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-04-09>
4. Михайленко Д. Сучасні тенденції розвитку малого підприємництва в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-139>

7.2 Додаткові

1. Бужимська К. О., Желіховська М. В. Сучасні тенденції та моделі розвитку підприємництва в умовах цифрової економіки. *Підприємництво і торгівля*. 2021. № 28. С. 15-19. <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2021-28-02>
2. Козьмук Н. І., Кліпкова О. І., Стецевич А. І. ОСНОВНІ тенденції розвитку малого і середнього бізнесу в Україні. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 4(35). С. 385–395. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.222428>
3. Марченко В.М., Харитоненко Д.В. Сучасні тенденції розвитку малого підприємництва в Україні. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2021. № 19. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.19.2021.225854>
4. Шацька З.Я., Горбачов Я.І. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 70. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.70-15>

7.3 Інформаційні ресурси

1. Інтернет-портал для управлінців. Режим доступу: www.management.com.ua/